

NASIENRIGLYNE

EKSAMEN	NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT
GRAAD	12
DATUM	MEI/JUNIE
VAK	TOERISME
VRAESTEL	1
PUNTE TOTAAL	200
TYD (URE)	3
AANTAL BLADSYE	16

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE
SUID-AFRIKAANSE KOMPREENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

ONDERWERPE IN DIE TOERISME KABV	AFKORTING
Toerismesektore	TS
Kaartwerk en Toerbeplanning	KTB
Toerismebesienswaardighede	TB
Volhoubare en Verantwoorderlike Toerisme	VVT
Plaaslike-, Streeks en Internasionale Toerisme	PSI
Kultuur- en Erfenistoerisme	KE
Buitelandse Valutaverhandeling	BVV
Kommunikasie en Kliëntediens	KK
Bemarking	B

	BRONNELYS
1	Topklas Toerisme Graad 12 Leerderboek
2	Suksesvolle Toerisme Graad 12 Leerderboek
3	Via Afrika Toerisme Graad 12 Leerderboek
4	https://en.wikipedia.org/wiki/2023_Netball_World_Cup
5	https://www.doi.gov/blog/13-things-you-didnt-know-about-grand-canyon-national-park
6	https://whc.unesco.org/en/list/
7	https://www.fairtradetourism.org/
8	https://www.bbc.com/news/science-environment-64540696
9	https://mybroadband.co.za/news/energy/470217-scary-load-shedding-statistic-revealed.html

AFDELING A: KORT VRAE

VRAAG 1

1.1.1	C√	BVV
1.1.2	C√	PSI
1.1.3	B√	TB
1.1.4	B√	BVV
1.1.5	B√	PSI
1.1.6	A√	KTB
1.1.7	C√	KE
1.1.8	C√	PSI
1.1.9	D√	KTB
1.1.10	A√	TS
1.1.11	D√	KTB
1.1.12	D√	TA
1.1.13	C√	KTB
1.1.14	B√	PSI
1.1.15	D√	TS
1.1.16	B√	KTB
1.1.17	A√	B
1.1.18	D√	VVT
1.1.19	C√	KE
1.1.20	B√	PSI

[20]

1.2.1	F√	
1.2.2	A√	
1.2.3	E√	KE
1.2.4	B√	
1.2.5	C√	[5]

1.3.1	10 jaar✓	
1.3.2	Britse✓	
1.3.3	Geelkoors✓	KTB
1.3.4	2 liter✓	
1.3.5	Departement van Binnelandse Sake✓	[5]
1.4.1	ITB✓	
1.4.2	SA Toerisme✓	TS
1.4.3	TBCSA✓	
1.4.4	EU✓	
1.4.5	WGO / WHO✓	[5]
1.5.1	Omgewing✓	
1.5.2	Ekonomies✓	VVT
1.5.3	Ekonomies✓	
1.5.4	Sosiaal✓	
1.5.5	Omgewing✓	[5]

TOTAAL AFDELING A: [40]

AFDELING B: KAARTWERK EN TOERBEPLANNING, BUITELANDSE VALUTA VERHANDELING

VRAAG 2

- 2.1 Paspoot✓
 Visum✓
 Internasionale Bestuurspermit✓
 Vliegkaartjie
 (enige DRIE) KTB
 (3)
- 2.2 2.2.1 5ure✓ + 4ure✓ + 15ure✓ = 24 ure KTB
 (3)
- 2.2.2 08:00 + 24 (5+4+15) ✓ = 32 – 24 = 8:00 (27Jul)
 LA 08:00 -8 (+1)dst = -7
 Kaap ? +2
 9 ure verskil
 08:00 +✓ 9✓ = 17:00✓ 27 Julie✓
- OF
- 08:00 + 5ure = 13:00 KTB
 LA 13:00 -8+1 = -7
 Virginia ? -4=1 = -3
 4 ure verskil
 13:00 + 4ure = 17:00
 17:00 + 4ure (oorstaa) = 21:00
 21:00 + 15ure = 36 – 24 = 12:00 (Virginia tyd)
 Virginia 12:00 -3
 Kaapstad ? +2
 5 ure verskil
 12:00 +✓ 5 = 17:00✓ 17 Julie✓ (✓ vir +5/+4/+15) / (✓ vir ure verskil) (5)
- 2.2.3 Ja ✓ Dit begin eers die volgende dag/28 Julie✓ KTB
 (2)
- 2.3 Gebruik medikasie bv. slaapmiddels✓
 Drink baie water op die vlug✓
 Eet gesonde en ligte etes
 Vermy alkohol en kafeïene
 Probeer slaap op die vlug KTB
 Strek jou bene deur gereeld op te staan in die vliegtuig
 Stel jou horlosie wanneer jy aanboord stap op die bestemmingstyd
 (enige TWEE) (2)

- 2.4 Hou vensters toe✓
 Sluit die deure✓
 Weet waarheen jy gaan / gebruik `n kaart of GPS✓
 Kyk rond terwyl jy by robot stilhou
 Maak seker jou voertuig is padwaardig
 Maak seker jou voertuig het genoeg brandstof in KTB
 Bly in goedverligte strate
 Moenie vreemdelinge oplaai nie
 (enige DRIE) (3)
- 2.5 Groen kanaal✓ KTB
 Alle items is belastingvry / niks om te verklaar nie✓ (2)
- 2.6 $19:00 + 12\text{ure}✓ = 31 - 24 = 07:00$
 SA 07:00 +2
 Lond ? 0 + 1dst = +1
 1 uur verskil
 $07:00 - 1✓ = 06:00✓$ 10 Augustus✓
- OF KTB
- SA 19:00 +2
 Lond ? 0+1dst = +1
 1uur verskil
 $19:00 - 1✓ = 18:00 + 12\text{ure}✓ = 30 - 24 = 06:00 ✓$ 10 Augustus✓ (5)

[25]

VRAAG 3

3.1	3.1.1	R1 000 x 14 = R14 000√ R14 000 ÷√ 17.48√ = \$800.92√	BVV (4)
	3.1.2	R3 500 ÷√ 21.08√ = £166.03√	BVV (3)
	3.1.3	Kontant / banknote√ Voorafgelaaiide buitelandse kaart√ Kredietkaart√	BVV (3)
3.2		Euro√	BVV (1)
3.3		Yen / Jen√	BVV (1)
3.4		Stakings√ Arbeidsonrus√ Beleggersvertroue√ Swak ekonomie Daling van BBP Sterkte van ander geldeenhede Inflasiekoers Rentekoers Swak bestuur deur regering (enige DRIE)	BVV (3)
3.5		Die is sodat die bank/instelling 'n wins kan maak√√	BVV (2)
3.6	3.6.1	<ul style="list-style-type: none"> • Die vloei van geld in ander sektore en nie net die toerismesektor nie√√ • Phillip en sy vrou slaap by akkommodasie-instelling / eet by restaurant / huur 'n motor en daardie instelling kry inkomste √√ • Die werknemers van bogenoemde instelling word betaal en spandeer weer hulle geld by: (enige ander produkverskaffer) bv klerewinkel, brandstof ens TWEË vir VIER punte √√√√ 	BVV (2) (2) (4)

[25]**TOTAAL AFDELING B: [50]**

VRAAG 4: TOERISME BESIENSWAARDIGHEDE, KULTUUR EN ERFENISTOERISME

4.1	Sirkelroete✓ Sy begin en eindig op dieselfde plek / bestemming✓	TB (2)
4.2	Australië / Australasië✓ Antarktika✓	TB (2)
4.3	4.3.1 Machu Picchu✓, Peru✓	TB
	4.3.2 Vryheidstandbeeld / Statue of Liberty✓, VSA✓	TB
	4.3.3 Alcazar van Segovia✓, Spanje✓	TB
	4.3.4 Aushwitz✓, Pole✓	TB
	4.3.5 Drywende markte✓, Thailand✓	TB
		5 x 2 = (10)
4.4	4.4.1 VSA✓ Noord-Amerika✓	TB (2)
	4.4.2 Ekotoeris✓ Kultuurtoeris✓ Ontspanningstoeris Avontuur toeris (enige TWEE)	TB (2)
	4.4.3 Staproetes✓ Rotsklim✓ Besoek Hualapai stam Loop oor Lugbrug (enige TWEE)	TB (2)
	4.4.4 Die ander grotte is onbereikbaar✓✓ Die ander grotte het toegeval Dis dalk te gevaarlik om die ander grotte te besoek (leerder se eie opinie)	TB (2)
	4.4.5 Hulle kry werkgeleenthede✓ Hulle kry kan om inkomste te verdien✓ Hulle kultuur kry blootstelling (enige TWEE idees / leerder se eie idees)	TB (2)
	4.4.6 Ja✓ Dit is die grootste canyon in die wêreld✓ (enige ander unieke rede)	TB (2)

- 4.4.7 Laat slegs beperkte aantal besoekers toe✓
Slegs begeleide toere✓ TB
Beboet besoekers wat canyon beskadig
Spandeer geld om canyon te bewaar
(Leerder se eie TWEE idees) (2)
- 4.4.8 Ja / Nee✓ TB
Eie motivering✓ (2)

[30]

VRAAG 5

5.1	5.1.1	Noordkaap✓	KE (1)
	5.1.2	Richtersveld Kulturele en Botaniese Landskap Nama mense bestaan al vir 2000 jaar – ou volk✓ Unieke lewenstyl ✓ Draagbare hutte Seisoenale imigrasie (enige TWEE in paragraaf)	KE (2)
		Khomani Kulturele Landskap Lewe al vanaf Steentydperk✓ Khomani San is aangepas by die harde woestynlewe✓ Unieke lewenstyl Oudste kultuur in die wêreld (enige TWEE in paragraaf)	 (2)
	5.1.3	Meer inkomste✓ Beter vermenigvuldigingseffek✓ Werkskepping Mondelinge terugvoer (word of mouth) bemarking Goeie beeld van provinsie (enige TWEE)	 (2) KE
	5.1.4	Nee✓ Hierdie terrein is baie afgeleë en kan nie maklik bereik word nie✓	KE (2)
	5.1.5	Bou paaie na die terreine✓ Bou lughawe naby Stel publieke vervoer na terreine in (Leerder se eie idees – TWEE)	KE (2)
	5.1.6	Uitstekende bemarking✓ Volhoubare bestuursplanne✓ Doeltreffende en etiese gedrag deur personeel Positiewe ervaring van besoekers Veiligheid en misdaadvoorkoming Algemene voorkoms en instandhouding (Enige TWEE en bespreek)	KE 2 x 2 = (4)

[15]

VRAAG 6

6.1	6.1.1	Indaba ✓	B (1)
	6.1.2	Stalletjie oprig met brosjures van die terreine ✓ Nama of Khomani San inwoners na die handelskou neem ✓ Spesiale pakkette kan aangebied word by die handelskou om die terreine te besoek (leerders se eie idees – TWEE)	B (2)
	6.1.3	Leerder se eie slogan vir elk van die terreine Richtersveld ✓ Khomani ✓	B (2)
			[5]

TOTAAL AFDELING C: [50]

AFDELING D: VOLHOUBARE EN VERANTWOORDELIKE TOERISME, TOERISME SEKTORE

VRAAG 7

7.1 7.1.1 Hotel A ✓ TS
(1)

A	B	
Netjiese voorkoms	Baie onnetjies	✓
Mooi tuine	Geen tuine	✓
Lyk veilig en sterk	Lyk asof dit uitmekaar val	✓
Area lyk gasvry en uitlokkend	Lyk nie aanloklik nie	

TS

(enige DRIE verskil of soortgelyk / EEN punt vir EEN vergelyking. In 'n vergelyking moet albei hotelle genoem word)

(3)

7.1.3 Naam, logo, slagspreuk ✓✓
 Skryfbehoeftes ✓✓
 Promosies, webwerf, sosiale media
 Bemerkingsmateriaal soos brosjures
 Getuigskrifte en toekennings
 Werknemervoorkoms
 Omgewingsbewustheid
 Kliëntediensbeleid
 (enige TWEE in vol sinne)

TS

2 x 2 = (4)

7.1.4 Nuwe kliënte ✓
 Herhaalde besoeke ✓
 Groter inkomste
 Gelukkige werknemers
 (enige TWEE of soortgelyk)

(2)

[10]

VRAAG 8

- 8.1 8.1.1 Ekonomie / Profit✓
 Sosiaal / People✓ VVT
 Omgewing / Planet✓ (3)
- 8.1.2 Regverdig lone / aankope / werksomstandighede✓
 Billike verdeling van voordele✓
 Respek vir menseregte / kultuur / omgewing✓
 Demokrasie
 Betroubaarheid VTT
 Deursigtigheid
 Volhoubaarheid
 (Enige DRIE) (3)
- 8.1.3 Herlei gryswater sodat dit her-gebruik word✓
 Gebruik energie-besparende gloeilampe✓
 Sit toestelle af indien dit nie gebruik word nie VTT
 Gebruik stadig-vloeiende stortkoppe
 (enige TWEE of soortgelyk – moet fokus op besparing van water of
 elektrisiteit) (2)
- 8.1.4 Werknemer word regverdig behandel✓
 Volhoubare werkskepping✓
 Kulture word gerespekteer
 Plaaslike mense kry aandele VTT
 Opleiding vind plaas
 (enige TWEE of soortgelyk) (2)
- [10]**
- 8.2 8.2.1 Die manier waarop toerisme instelling iets teruggee aan die plaaslike
 gemeenskap / maniere hoe instellings die plaaslike gemeenskap VTT
 ophef ✓✓ (2)
- 8.2.2 A: Die hotel help die gemeenskap bou aan `n plaaslike skool✓✓
 B: Die hotel help met die voed van die plaaslike gemeenskap /
 sokombuis✓✓ VTT
 D: Die hotel borg klere vir `n sportspan✓✓
 E: Die hotel samel geld in vir die plaaslike hospitaal✓✓ 4 x 2 = (8)
- [10]**

TOTAAL AFDELING D: [30]

AFDELING E: PLAASLIKE, STREEK- EN INTERNASIONALE TOERISME, KOMMUNIKASIE EN KLIËNTEDIENS

VRAAG 9

9.1	9.1.1	Natuurramp / ramp✓	PSI (1)
	9.1.2	Turkye✓ Sirië✓	PSI (2)
	9.1.3	Lewens verloor✓ Huse is verwoes✓ Werkloosheid✓ Voedseltekorte Dalk geen elektrisiteit (Enige DRIE of soortgelyk)	PSI (3)
	9.1.4	Minder inkomende toeriste✓ Verloor inkomste as gevolg van minder besoekers✓ Instellings is verwoes, so besoeke moet gekanselleer word (enige TWEE of soortgelyk)	PSI (2)
	9.1.5	Vloede✓ Veldbrande✓ Tsunami's Vulkaniese uitbarstings Sneeustortings Droogtes Tornado's Orkane (enige TWEE)	PSI (2)
			[10]
9.2	9.2.1	Toegeneem✓	PSI (1)
	9.2.2	Instellings verloor besoekers✓ Instellings verloor inkomste✓ Werkers moet dalk afgedank word Instellings moet baie geld spandeer aan alternatiewe energiebronne (enige TWEE of soortgelyk)	PSI (2)
	9.2.3	Internasionale toeriste kry 'n slegte persepsie van Suid-Afrika✓✓ Dink niks werk in Suid-Afrika nie (enige EEN volsin)	PSI (2)

9.2.4	Kan ervarings soos kersligetes vir besoekers bied✓ Kan aktiwiteite soos sterre-kyk aan besoekers bied✓ Kan gebruik maak van alternatiewe metodes bv. buitelug kosmaak (Leerders se eie TWEE idees)	PSI (2)
9.3	9.3.1 Landmark	PSI (1)
	9.3.2 Lugmark	PSI (1)
	9.3.3 Lugmark	PSI (1)
		[10]

VRAAG 10

10.1	10.1.1	Fasiliteite✓	KK (1)
	10.1.2	Vriendelikheid✓	KK (1)
	10.1.3	Personeel moet aangespreek word, sodat hul vriendeliker is✓ Stel die regte mense aan wat met besoekers werk✓ (Leerdere se eie idees)	KK (2)
	10.1.4	Sodat hulle weet wat hulle reg doen, en daarop verbeter✓ Sodat hulle op klagtes kan verbeter. ✓	KK (2)
	10.1.5	Terugvoerkaart✓ Opnames✓ Opvolgoproepe Webgebaseerde reaksies Sosiale media terugvoer Vraelyste (enige TWEE)	KK (2)
	10.1.6	Ja✓ hulle diens is goed genoeg vir my✓ of Nee✓ hulle diens lyk nie baie goed nie✓ (leerdere se eie opinie)	KK (2)
			[10]

TOTAAL AFDELING E: [30]**GROOTTOTAAL: [200]**